

Datum

2019-05-29

Vår referens

Emma Söderström

Utvecklingssekreterare

Emma.Soderstrom@malmo.se

Tjänsteskrivelse

**Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet (Ds 2019:7) STK-2019-703
ASN-2019-7799****Sammanfattning**

Arbetsmarknads- och socialnämnden har av kommunstyrelsen blivit ombedd att lämna ett yttrande gällande en remiss från Arbetsmarknadsdepartementet -*Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet* (Ds 2019:7).

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om en ny förordning med ett mer samlat och långsiktigt statligt bidragsgivande för vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet. Förvaltningen ser särskilt positivt på att organisationerna kan söka bidrag för två år i taget samt att medel kan sökas för arbete med våldsutövare samt för förebyggande arbete med barn och unga.

Samtidigt ser arbetsmarknads- och socialförvaltningen ett antal troliga konsekvenser av förslaget både för de lokala ideella organisationerna, kommunen och de hjälpsökande. Förvaltningen bedömer att förslaget innebär en risk för ett försvagande av mångfalden i den verksamhet som kvinnojourerna erbjuder hjälpsökande.

Arbetsmarknads- och socialnämnden saknar de våldsutsattas perspektiv i underlaget och föreslår att ytterligare konsekvensanalyser utifrån den våldsutsattas perspektiv genomförs i den fortsatta beredningen.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet -Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet* (Ds 2019:7), enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet (Ds 2019:7) STK-2019-703
- Promemoria om ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet
- Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet

- G-Tjänsteskrivelse ASN 190611 Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Ny modell för statsbidrag till vissa organisationer inom brottsofferområdet

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2019-06-05

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2019-06-13

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2019-06-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har av kommunstyrelsen blivit ombedd att lämna ett yttrande gällande en remiss från Arbetsmarknadsdepartementet -*Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet* (Ds 2019:7).

Sammanfattning av förslaget till ny författning

Bidragets syfte och inriktning

Promemorian innehåller förslag som innebär en samlad förordning för statens stöd till ideella organisationer som bedriver verksamhet med huvudsakligt ändamål att stödja eller förbättra situationen för brottsoffer eller som arbetar förebyggande eller motverkande inom områdena:

- våld i nära relation
- hedersrelaterat våld eller förtryck
- prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Syftet med denna samlade bidragsgivning ska vara att stödja utvecklingen av ett civilt samhälle som genom att stödja eller förbättra situationen för brottsoffer eller förebygga eller motverka våld förbättrar situationen för de som utsatts eller riskerar utsättas för våld.

Uppdraget

Arbetsmarknadsdepartementet har genomfört en översyn av samtliga statsbidrag för brottsofferstödande verksamhet med fokus på området mäns våld mot kvinnor. Anledningen till översynen är att organisationerna och handläggande myndighet uppger att förfarandet med att söka de olika statsstöden har varit administrativt betungande samt att bidrag har överlappat varandra i syfte och användning. Förordningen börjar, enligt förslaget, att gälla i november 2019.

I det nuvarande bidragssystemet kan ideella kvinnojourer söka medel för verksamhet som avser skyddat boende men i förslaget till den nya författningen har denna möjlighet tagits bort. Syftet med ändringen är att socialtjänst inte ska finansieras genom offentliga bidrag till civilsamhället. Bidragen ska istället stärka organisationernas röstbärande roll samt den del av organisationernas verksamhet som utgör kompletterande medborgarservice. Syftet går i linje med Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) och EU:s statsstödsregler.

Enligt förslaget har både ideella organisationer och kommuner upplevt en osäkerhet i det nuvarande systemet gällande tillämpningen av bidragen. Det anses oklart om medlen ska användas till att förbättra individbaserat stöd och skydd *eller* att stärka organisationerna i sitt

opinionsbildande arbete och fungera som kompletterande service till individer. Förslaget syftar till att tydliggöra detta förhållande.

Statens stöd till ideella organisationer på området

I dagsläget finns fyra stadsbidrag för riks- och lokala organisationer. Enligt förslaget kommer dessa att tas bort till förmån för den nya förordningen. Utöver de fyra, finns ytterligare några stadsbidrag som delvis tangerar området mäns våld mot kvinnor och som fördelas av andra myndigheter än Socialstyrelsen, t.ex. inom jämställdhetsområdet.

Det statliga bidraget avser att stödja organisationernas arbete som röstbärare/opinionsbildare samt att ge organisationerna förutsättningar att ge service till kommuninvånare *inom* ramen för det offentliga uppdraget. Tillgången på medel kommer att variera från år till år. Idéburna organisationer och i vissa fall stiftelser som bedriver verksamhet såväl nationellt som lokalt, kommer att kunna söka bidraget.

Bidragsgivande från stat och kommun alltid måste ta hänsyn till EU:s statsstödsregler som innebär att bidragsgivning inte får snedfördela konkurrensen på den ekonomiska marknaden. Däremot finns ett undantag i reglerna som medger bidrag ”av mindre betydelse”, maximalt totalt 500 000 euro per tre år och organisation.

Bidragsformer

Förslaget innebär en förordning som består av ett organisationsbidrag och ett verksamhetsbidrag.

Organisationsbidraget kommer att utgöra en sjättedel av det totala beloppet och vara en fast och lika stor summa till alla organisationer som beviljas bidrag.

I *Verksamhetsbidraget* kommer följande typ av verksamhet att ingå:

- Samtalsstöd, rådgivning och praktiskt stöd i kontakter med myndigheter och information till personer.
- Kompetensutveckling
- Utveckling av kvalitetsarbete och rutiner
- Dokumentation och uppföljning
- Information om verksamheten (här ingår utåtriktade informationsinsatser och riktade förebyggande insatser)

Skillnaden mellan de två bidragsformerna är att ett organisationsbidrag är flexibelt och kan användas till hela verksamheten medan ett verksamhetsbidrag förutsätter mål och aktiviteter och därmed också mer administration och förmåga att planera långsiktigt. Bidraget ska inte kunna sökas exempelvis av idrottsföreningar som gör insatser inom området, utan av bara organisationer vars huvudsakliga ändamål är att arbeta mot våld och förtryck.

Handläggning, beslut och redovisning

Socialstyrelsen blir i den nya förordningen handläggande myndighet. Bidraget ska kunna sökas för två kalenderår i taget och besluten ska kunna överklagas. Socialstyrelsen kan, om skäl finns så som bristande redovisning, oriktiga uppgifter eller annat, återkräva bidraget.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till bidragets inriktning. Genom att ändra inriktningen för bidraget kan organisationernas förebyggande arbete utvecklas och förstärkas. Förvaltningen är positiv till att alla former av våld kommer att ingå i specificeringen och ser särskilt det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt insatser mot våldsutövare som prioriterat. Särskilt positivt ser förvaltningen på att bidragen ska kunna sökas för två år åt gången, förslaget ger organisationerna förutsättningar för stabilitet och långsiktig planering samt mindre administration, något som efterfrågas av den ideella sektorn.

Förutsättningar för bidragsgivningen

Förutsättningarna som anges i förslaget för att söka statsbidrag bedöms rimliga. Gällande kraven på organisationerna om demokratisk uppbyggnad och demokrativillkor stämmer också dessa överens med riktlinjerna för bidragsgivande i Malmö stad och arbetsmarknads- och socialnämndens riktlinjer för bidragsgivande inom det sociala området.

Statsstöd och upphandling

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer i förslaget att kvinnojourers verksamhet med skyddat boende ska finansieras av den dygnskostnad som kommunen bistår vid en placering på ett skyddat boende, oavsett vem som driver boendet. Det undantag som finns i EUs statsstödsregler gällande bidrag ”av mindre betydelse” bedöms av förvaltningen kunna medge bidrag till hela organisationerna inklusive det skyddade boendet.

Gränsdragningar och samverkan

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att gränsdragningar mellan föreningarnas öppna verksamhet (som kan erhålla bidrag) och den delen som föreningen inte ska erhålla bidrag för, är svår. I kommunens samverkan med organisationerna kring våldutsatta ser förvaltningen att skydd, stöd, öppen verksamhet och det förebyggande arbetet överlappar varandra och har inte helt tydliga avgränsningar. Ett par stödsamtal eller tio stödsamtal kan till exempel bedömas olika i frågan om det är en öppenvårdsinsats som ska ske på bistånd från socialtjänst eller om det är en del i ett långsiktigt stöd-arbete med en hjälpsökande. Förvaltningen ser vikten av organisationernas alla delar för den hjälpsökande. Därför ser förvaltningen att ett organisationsbidrag som syftar till att stärka hela organisationen med skydd och stöd för våldutsatta vore lämpligt, när LOU (Lagen om Offentlig Upphandling) och EU:s statsstödsregler så tillåter.

Förvaltningen ser att samverkan med ideella organisationer är av stor vikt för ett långsiktigt hållbart samhälle. Det finns ett stort behov av att ytterligare utreda de andra möjligheter som finns till partnerskap och avtal med ideella organisationer som utför kompletterande socialt arbete, och avvaktar därför regeringens utredning *En tydlig definition av idéburna aktörer i välfärden* (Dir 2018.46) som presenteras i december 2019.

Konsekvenser för kommuner

I den mån de lokala kvinnojourerna har använt sig av statsbidrag eller annat lokalt stöd för att hålla nere priserna på sitt skyddade boende, bedömer förvaltningen att kostnaderna efter den nya förordningen träder i kraft, kommer att öka. Förvaltningen bedömer att detta kan innebära ökade dygnskostnader för placeringar på skyddat boende och därmed ökade kostnader för

socialnämnder.

Denna ändring i det statliga bidragsgivandet kommer med stor sannolikhet också att innebära ändringar i det kommunala bidragsgivandet till kvinnojourer. Arbetsmarknads och socialförvaltningen kommer i år att se över bidragsgivandet till kvinnojourer utifrån det nya förslaget.

Konsekvenser för de idéburna organisationerna

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer att ändringarna i utredningen kommer att påverka de lokala kvinnojourerna eftersom de inte längre kommer att kunna erhålla statliga medel för sitt skyddade boende.

Kommunen ställer höga krav på kvinnojourer och dess professionalitet eftersom de utför socialt arbete. Förvaltningen ser därför att kvinnojourer har behov av att kunna planera sin verksamhet och ha en viss långsiktighet för att utbilda personal och säkerställa kvalitet i sin verksamhet. Därför ser förvaltningen positivt på möjligheten att söka bidrag för två år i rad och inte heller behöver ha "utvecklingskaraktär" på inriktningen för de aktiviteter de sökt medel för.

Verksamhetsbidraget kommer i den nya förordningen kunna sökas av andra organisationer än bara kvinno- och tjejjourer. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att förändringen kan innebära att fler föreningar som inte tillhör de stora riksorganisationerna kommer att börja arbeta mer aktivt med frågorna. Detta är positivt, men det finns en risk för att det påverkar kvinnojourernas bidrag och därmed deras möjligheter att hjälpa våldsutsatta kvinnor.

Konsekvenser för våldsutsatta

Om det statliga stödet till kvinnojourers skyddade boende försvinner, kommer de att få svårare att finansiera hela sin verksamhet. I sin tur kan det leda till att verksamheter som ger skydd och stöd till våldsutsatta tvingas minska sin verksamhet eller sluta. Förvaltningen ser att det kan innebära färre insatser för målgruppen samt en högre tröskel för att söka hjälp.

Förvaltningen ser vidare att vissa våldsutsatta inte kommer att kunna erbjudas plats på skyddat boende, om inte kvinnojourer får ersättning för dem genom placeringar av socialtjänsten. Detta rör våldsutsatta som av olika anledningar inte söker sig till myndigheter, till exempel de som inte vill anmäla till polis och socialtjänst eller personer som saknar personnummer. Dessa har tidigare kunnat beredas platser i skyddat boende hos kvinnojourer delvis med hjälp av statligt och kommunalt bidrag.

De våldsutsattas syn på vilken hjälp de får och vad som är viktigt för att söka hjälp saknas enligt arbetsmarknads- och socialförvaltningen i underlaget till den nya förordningen.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef
Katarina Lindeberg Avdelningschef
Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef